

A MOEDA COMPOSTELÁN NAS TERRAS D'AROUSA

Por: Javier Fernández Soutullo

Esta historia ben puido comezar no ano 42 d.C. en Xerusalén, cando o rei Herodes Agripa mandou martirizar e logo decapitar ó Apóstolo Santiago. Foron dous dos seus achegados discípulos quen, no porto de Jaffa en Palestina, embarcaron o seu

cadaleito nunha viaxe ata Occidente (que suporía un xiro na relixión católica) sendo, un enclave humilde e fermoso como Compostela, destino final do que hoxe é o noso Santo Patrón.

Séculos de historia e devoción relixiosa non quixeron deixar pasar a ocasión de pisar as terras arousáns da antiga illa do Grove na súa singradura histórica.

e dirixidas polo Dr. A. Carro, entre moitos outros obxectos e osarios, atopouse unha moeda que, á postre, acadaría un significado fóra do corrente.

Esta, cunhas medidas de 13,5 x 0,33 mm. foi acuñada na ceca Compostelá e fai referencia, no seu anverso a un león rampante con cruz patada, coa lenda: “*FERNANDUS REX*” por aqueles tempos rexente do reino Galaico – Leonés.

No seu reverso, a translación marítima dende Jaffa (Palestina) ata Iria Flavia (Padrón – A Coruña). Esta moeda pasa a chamárselle “*MEDIO DIÑEIRO DE FERNANDO II DE LEÓN*” e nela fáisenos clara referencia á presenza dos discípulos do Apóstolo, Teodoro e Anastasio, protagonistas da translación apostólica, nas terras do Grove, e a súa singradura polo mar da ría de Arousa.

Ata a actualidade non se atopou ningunha moeda das mesmas características, nin tan sequera o lugar onde foi acuñada, pois tampouco atoparon restos da denominada ceca Compostelá, aínda que si documentación e outro tipo de acuñacións monacais.

Hoxe en día está exposta e custodiada no Museo das Peregrinacións de Santiago de Compostela e forma parte importante da colección numismática do museo da Catedral de Santiago.

Teremos en conta que estas terras coas súas vilas e igrexas, foron unha doazón á Mitra Compostelá feita polo rei

Alfonso III con motivo da consagración da Basílica IIª o día 6 de maio do ano 899, e co lema latino “*ECCLESIAM S/(an) c(t) i VICENTII in insula ocrove*”. O motivo fundamental desta doazón non foi outro que o de axudar con propiedades e impostos

Necrópole de Adro Vello. San Vicente de O Grove

Consta xa que no ano 600 existiu nestas terras unha comunidade cristiá en “*San Vicente de los Groves*”. No ano 1985, nunhas escavacións arqueolóxicas realizadas na necrópole Galaico – Romana de “*Adro Vello*” en San Vicente do Grove

parellos ó custoso financiamento da obra da catedral.

Por aquel entón, un dos privilexios excepcionais dos que disfrutaba a Mitra Compostelá, era o da posibilidade de acuñar moedas, tarefa que no reino Castelán – Leonés estaba baixo o exclusivo control real. A diferenza doutras áreas como a Francesa, en Castilla – León non se desenrolou a posibilidade de acuñar moeda pola nobreza laica ou relixiosa.

De alí a importancia dunha concesión semellante á Catedral Compostelá. Este dereito foi obtido polo arcebispo Gelmírez do rei Alfonso VI ó final do seu reinado. A posibilidade de acuñar moeda estivo directamente relacionada cos inconvenientes económicos da construción da catedral, como se manifesta na coincidencia temporal da ceca compostelá coa realización dunha parte importante do edificio catedralicio e o ofrecemento ó mestre Mateo dunha parte dos beneficios. Este é un feito basicamente coxuntural no que tamén interveu o peso político, económico e social alcanzado pola Mitra Compostelá.

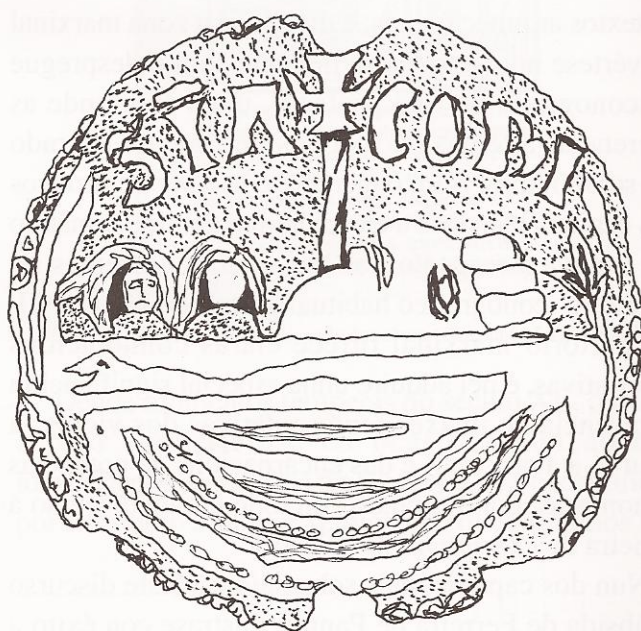
A pesares da dependencia das disposicións monetarias comúns a todo o reino, a moeda compostelá ofrece, en ocasións, unha iconografía propia na que destaca a translación do Corpo Apostólico; este é o seu sinal de identidade, segundo nos conta a lenda do seu reverso: “*IACOBI, BEATI. A VORI, ou APES, CIIACOBI*”.

A presenza pois das moedas nos ámbitos relixiosos non era un feito estraño, era ben coñecido o seu uso como ofrenda penitencial. Tamén constituía unha forma material de expresión do sentimento relixiosos que naquelas xentes e tempos estaba vencellado a unha cultura e tempo determinados.

As moedas reflectiron a importante vida económica que se desenrolou ó redor do culto Xacobeo e, ó mesmo tempo, permitiu o crecemento das zonas e vilas con relación a este acontecemento histórico. Dende o descubrimento do Sepulcro Apostólico, as moedas estaban en relación directa, non só coas comunidades laica ou relixiosa, senón tamén con comerciantes, peregrinos, artesáns, acuñadores de moedas, etc. Todo formaba parte dunha sobrecargada vida socio – económica da Compostela Medieval por onde circulaba unha grande parte da riqueza dunha Europa fragmentada política e militarmente, pero que

ANVERSO

REVERSO

Debuxo da moeda atopada na necropole de Adro Vello

acudía con frecuencia ás peregrinacións Compostelás.

Esta serie de movementos relixiosos, sociais e culturais, redundaron no progreso de moitas zonas de Galicia do medievo e a comarca do Salnés non foi allea a estes movementos, pois foi época de expansión cultural, económica e social.